

Beslutningsforslag nr. **B 14**

Folketinget 2016-17

Fremsat den 14. oktober 2016 af Lisbeth Bech Poulsen (SF) og Jacob Mark (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af et ekspertudvalg med henblik på forbedring af de økonomiske modeller

Folketinget finder, at der er brug for et bedre beslutningsgrundlag for den økonomiske politik, for så vidt angår virkningen af ændringer i den offentlige service, og opfordrer derfor regeringen til at nedsætte et bredt sammensat ekspert-

udvalg med et uafhængigt sekretariat, der skal komme med forslag til, hvordan virkninger af ændringer i den offentlige service kan indgå på bedst mulig vis i de økonomiske modeller, som Finansministeriet og andre bruger.

Bemærkninger til forslaget

Økonomiske politiske beslutninger tages i høj grad på grundlag af beregninger i og af Finansministeriet, ofte på grundlag af økonomiske modeller som ADAM og DREAM. Det er essentielt for kvaliteten af disse beslutninger, at beregningerne er så retvisende som muligt. Ellers stiger risikoen for, at der f.eks. træffes beslutninger, som skader dansk økonomi, eller at der ikke bliver truffet beslutninger, som gavner dansk økonomi.

Forslagsstillerne finder, at Finansministeriets beregninger og modeller bør forbedres på en række punkter, men vil med dette forslag koncentrere sig om én vigtig, systematisk fejl, nemlig at man som hovedregel ikke indregner »adfærdseffekter« af bedre offentlig service – det kunne f.eks. være, at småbørnsforældre arbejder mere, når de trygt kan sende deres børn i børnehave, og på længere sigt, at god kvalitet i børnehaverne fører til, at flere af børnehavebørnene får en god uddannelse, et godt job og dermed færre perioder på overførselsindkomst. Dette er vigtigt for den økonomiske holdbarhed.

Finansministeriet erkender selv, at det er en mangel: »Udover uddannelsesmålsætningerne har der i praksis sjældent været indregnet adfærdsvirkninger af offentligt forbrug og investeringer. Dette skyldes ikke et grundlæggende princip, men derimod at der kun sjældent har været anledning til at skønne over adfærdsvirkninger af konkrete tiltag, eller at der ikke har været tilstrækkeligt empirisk grundlag til at skønne over mulige virkninger.« (»Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet«, side 9. Ses på Finansministeriets hjemmeside, www.fm.dk).

Denne mangel har efter forslagsstillerens opfattelse helt afgørende betydning for de økonomiske politiske beslutninger i Danmark. Finansministeriet har nemlig valgt den modsatte tilgang, når det gælder adfærdsvirkninger af skatteændringer, som vurderes til at være positive. Dette valg betyder, at – bortset fra uddannelsesmålsætningerne og de i citatet nævnte sjældne tilfælde – konklusionen er givet på forhånd, når Finansministeriet skal regne på effekten af lavere skat og færre penge til velfærd, nemlig at der samlet set vil være en positiv adfærdseffekt. Men netop fordi denne konklusion er givet på forhånd, alene som følge af de regneprincipper Finansministeriet har valgt at bruge, er konklusionen værdiløs.

Det er klart, at det ikke er enkelt at regne på adfærdseffekter af bedre offentlig service – ligesom der heller ikke er enighed om størrelsen af adfærdseffekterne at skatteændrin-

ger. Det lægger op til et valg, som Finansministeriet synes at være bevidst om:

»Valget står imidlertid mellem enten helt at udelade (ofte tilsigtede) adfærdsendringer – og dermed tillade en systematisk skævhed (bias) i vurderingen – eller at tilstræbe så retvisende skøn som muligt, selv om disse skøn er forbundet med usikkerhed om de faktiske virkninger.« (»Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet«, side 6. Ses på Finansministeriets hjemmeside, www.fm.dk).

Finansministeriet har altså, når det gælder adfærdsvirkninger af den offentlige service med nævnte undtagelser valgt at »tillade en systematisk skævhed« i modellerne. Som nævnt forstærkes denne systematiske skævhed, i og med at man har truffet det modsatte valg, når det gælder skatteændringer. Denne sætten sig mellem to stole betyder, at skøn over virkningen af økonomiske politiske pakker, der kombinerer ændringer i skat og offentlig service, hverken er retvisende eller ikke-skæve. Man har fået den værste af begge verdener i forhold til at skaffe politikerne et godt beslutningsgrundlag.

Det bør der rettes op på. Forslagsstillerne anerkender, at det er en større opgave, og at der er brug for at tilvejebringe et systematisk videngrundlag og udvikle regnemoder. Derfor foreslås nedsat et bredt sammensat ekspertudvalg, der udover økonomer bør omfatte fagpersoner med viden inden for centrale velfærdsområder som sundhed, ældre, uddannelse, indsats i forhold til (små) børn, arbejdsmiljø m.v. Der kan også være grund til at inddrage udenlandske eksperter. Udvalget skal komme med forslag til, hvordan en bedre offentlig service kan modelleres på grundlag af eksisterende viden, og hvordan man gennem forskning m.v. kan skaffe sig yderligere relevant viden. Udvalgets resultater vil ikke alene kunne bruges til at forbedre regnemoderne i Finansministeriet og centraladministrationen i øvrigt, men vil også kunne bruges til at forbedre indsatsen på en række velfærdsområder.

Forslagsstillerne mener, at Finansministeriet, der har stor viden om modellering af andre økonomiske sammenhænge, bør være repræsenteret i udvalget, men at det skal være sammen med andre økonomiske eksperter og eksperter på andre relevante områder, og lægger samtidig vægt på, at der er brug for et uafhængigt sekretariat, så udvalgets arbejde frigøres fra institutionelle interesser og vaner.

Skriftlig fremsættelse

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et ekspertudvalg med henblik på forbedring af de økonomiske modeller.

(Beslutningsforslag nr. B 14)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.